

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdacija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 20 kap.

№ 29.

Kaunas. 4 (17) liepos 1906 m.

Pirmi metai.

* Neapsimokėjusiems už antrąjį pusmetį šitas *
* „Ned. Skaitymo“ № bus paskutinis. Pusmeti- *
* nių skaitytojų kurie nori ir antrajam pusme- *
* čiui parsišiusdinti mūsų laikraštį, tegu atsiun- *
* čia 1 rub. *

Jau atspaudinta nauja knygelė

GARBĖ MARIJAI.

Gegužės mėnesyje pamaldos Šv. Marijos Panos pagarbi-
nimui. Kaina 12 kap.—Centralinė sankrova **Kaune K. Rut-**
skio (pirmiaus I. Zavadzkio) knygyne. 10—10

PANEVĖŽIO KATALIKŲ LABDARYBES DRAUGIJA.

Kad ir silpnai liuosybės žvaigždutei patekėjus, skubinau visur pradėta rūpintis gyvaisiais visuomenės reikalais, pradėta steigti draugijos, kuopos ir sąjungos apsigynimui nuo bendrųjų vargų ir bengrųjų reikalų pagerinimui.

Tokiose-pat aplinkybėse įsikurė šių metų pradžioje ir „Katalikiškoji Labdarybės Draugija“ Panevėžyje, apie kurią ir norėčiau šitą skaitytojams pranešti.

Aš tyč pabraukiau Draugijos vardą, kad įsteigtoji Panevėžyje Labdarybės įstaiga yra visame krašte pirmoji grynai katalikiškoji Draugija, kurią po ilgų vargų, ir tat vos tik laikų sąlygoms persimainius, pasisekė kaip reikiant įkurti.

Mūsų Draugija užsimezgė dar praėjusį rudenį, kuomet (2 dieną lapkričio) susirinkusios kelios dešimtys miesto gyventojų nutarė, vardan spalinio manifesto, įsteigti sąjungą vardu „Katalikiškoji Labdarybės Draugija“; tečiau neturėdama tam tikro vyriausybės patvirtinto statuto, „sąjunga“ negalėjo kaip reikiant plačiai ištiesti savo veikimo, tiktai kovo mė-

nesyje Draugija tesusilaukė pagaliau savo įstatų užtvirtinimo ir liko legalizuota.

Geisdama įmanomai sutvarkyti, suorganizuoti beturčių šelpimą, vyriausį savo veikimo tikslą Draugija pastatė, iš vienos pusės, paimti į savo globą visus tikrai pašalpos reikalaujančius parapijos beturčius, elgetas (ubagus), pavargėlius, didžius ir mažutėlius, o iš antros pusės, vienkart prašalinti, išnaikinti elgetų kalėdojimą po miesto ir sodžių kiemus, išnaikinti mažų vaikų pragaištingą kalėdojimą, kurie iš kartos į kartą ubagais išsigimdami, jokio darbo dirbti nepratę, išauga niekam nederančiais veltjėdžiais, nenaudėliais, o elgetavimą savo amatu apsirinke, vis kaskart daugina ir beto didžią bedarbšių gaują.

Tuo tikslu Draugija sumanė įsteigti prieglaudą paaugusiems, kur yra priglaudžiami ir visukuo aprūpinami abiejų lyčių pavargėliai, lopšai ir elgetos (ubagai), ir prieglobą našlaičiams, kur yra globiami ir mokinami abiejų lyčių menki kudikiai nuo 4 iki 14 amžiaus metų.

Prieglauda atsidarė netrukus po Naujų metų; dabar yra joje 83 ypatos; tame skaitliuje 12 vyrų ir 71 moters.

Priegloboje yra 17 įvairaus amžiaus kudikių. Artimiausias Draugijos namuose priglaustųjų senių ir kudikių rupestis yra pavestas tam tikslui laikomoms globėjoms—specialistkoms.

Dėl lengvesnio ir patogesnio vargšų suradimo, dėl jų reikalų sužinojimo ir ištyrimo, dėl aukų, apierų rinkimo Draugija visą parapiją, miestą ir sodžius, padalino į atsakančias dalis arba cirkulus. Kiekviena-me cirkule yra vienas ar daugiau teip vadinamų globėjų (kuratorius arba kuratorka), kurie rūpinas surinkti žinias apie esančius jų dalyje neturtėlius, vargšus ir ligonis, tas žinias pristato Draugijos Valdybai ir kas mėnuo renka nuo savo cirkulo gyventojų apieras Draugijos reikalams.

Draugijos turtas. Nuo įsikurimo pradžios lig 20

birželio į Draugijos kasą įnešta viso labo pinigais 5.560 rub. 21 kap.; kasoje tam laikui atliko 723 rub. 72 k. Nupirkti (ant Smėlio ties bažnyčia) dveji namai už 5.000 rub.; 2.000 rub. užmokėta, o 3.000 rublių užtraukta skolos ant pačių namų; šalip namų užpirktas plotas (144 ketv. sieksniai) už 780 r., tuos pinigų reiks užmokėti šv. Jurgiui atencijų 1907 m.

Be to prieglaudos ir prieglobos išlaikymui gauta nemaž stambesnių ar smulkesnių apierių natura: grudais, indais, malkomis (nuo pp. Meyštavičių, Felic. Karpio, Zigm. Švoinickio ir k.). Daktarai Račkauskis, Vitortas ir kiti maloniai apsiėmė gelbėti Draugijos globiamus ligonis.

Draugijai suskatus stropiai rupinties parapijos pavargėliais beturčiais, elgetų kalėdojimas be maž ko visai išnyko, negut iš svetur atsilankantieji ubagai nesiliauna, ranką ištiesę, išmaldų reikalauti.

Patilpusieji prieglaudoje seniai ir senės meldžiasi už savo geradarius, kasdien vienkart rožančių kalbėdami, litanijas giedodami ir kitas bendras maldas laikydami.

Draugijos sąnariai yra trejopo skyriaus: tikrieji, įmokėjusieji po 3 rub. metams pinigais arba tam atskančiomis kitomis natūros dovanomis; garbės sąnariai, paaukavusieji vienkart Draugijai ne mažiau kaip 100 rub. pinigais, kitomis tos pačios verčios aukomis arba savo darbais prie Draugijos ėsybės prisidėjusieji; sąnariai-šelpėjai, įmokantieji ne mažiau vieno rublio metams.

Ikišiol šie sąnariai yra stambesnes aukas Draugijai davę: Magdalena Rudominaitė 1000 rub., Benediktas Karpis 500 rub., Panevėžio bankas 500 r., Aleksandr Meyštavyčius 100 rub., Simonas Meyštavyčius 100 r., Filipavičėnė 100 r., Vlad. Kerbedzis 100 r., Mik Kerbedzis 100 r., gen. Mik. Kerbedzis 100 r., Karolina Zavišėnė 100 r., Juozapas Kozakauskis 100 r., Marija Butrimaitė 100 r., Stanislovas Montvilas 30 geležinių lovų.

Beto visuotinas sąnarių susirinkimas patvirtino garbės sąnariais dar šias ypatas savo darbu ir rupeščiu žymiai prisidėjusias prie Draugijos įsteigimo: p. Kazimierą Zavišą, kun. Kaz. Šaulį ir kun. P. Korzoną.

Ona Gabrėnė paaukavo 40 rub., o Panevėžio miesto valdyba paskyrė 400 rub.

Draugijos Valdyba susideda iš 12 ypatų; šiems metams Valdybos sąnariai šiaip tar savęs pareigas paskyrė: pirmininkas p. Teodor. Ludkevičius,*) pirmininko draugas kun. Kaz. Šaulys, išdininkas kun. Korzonas, pild par. Sekretoriaus p. Ludkevičėnė.

Išmintingesnieji parapijonys ne gali atsidžiaugti tuo naudingumu beturčių ir pavargėlių šelpimo sutvarkymu, tečiau atsiranda ir tokių, kurie dar nepriaugę tebėra tą naudingą krikščioniškos meilės ir teisybės darbą suprasti; jiems regis, kad tuomet tik tėra išga-

ninga ir naudinga išmalda (jalmužna), kuomet ji yra dedama stačiai į delną ar į maišelį atsistojusiam ties jų durimis alkanam ir sušalusiam vargšui. Išmintingai sutvarkyta padori neturtėlių globa užvis labiau nepatinka įvairiems „žebrokams“, valkatoms, bedarbiams, kurie sveiki budami, liga apsimetę, buvo prapatę ikišiol per kiemus vaikštinėti. Jie tai ir rupinas tamsesniųjų parapijonų akyse Katalikų Labdarybės įstaigos verčią sumažinti, nebutus daiktus pramanydami.

Regis, tik mūsų vargingame krašte beužliko ligišiol tasai persenęs elgetavimo budas, kitose krikščioniškose šalyse vargu besutiksi tokį „kalėdojimo“ paprotį: drebėdami nuo šalčio ir alkio senučiai ir senutės, tankiausiai liguosti, kentėdami įvairius nužeminimus, dunksnoja į duris vardan Kristaus duonos kąsnio meldami; ir patį vargsta tą kartų valgio kąsnelį berankiodami ir maž pelno iš to teturi; kiek pragaišta nieku gaunamosios nuo žmonių pavilgos, duonos ir kitos išmestos Dievo naudos, kurią ir lietų nekartą maišelyje sudrėkina, ir vėjas išpusto, o kartais ir išinkoriaus rankas patenka, ant degtinės išmainyta. Ta pačia nauda, kurią šiandien žmonės paprastai atiduoda į elgetų rankas, atiduodant ją į Draugijas, galima kuolengviausiai išlaikyti ir išmaitinti visus parapijoje ėsančius neturtėlius ir priglobti jų našlaičius kudikius, galima juos išmokyti rašto, amato, pramonės ir padaryti naudingais visuomenei, kraštui ir Bažnyčiai žmonijos sąnariais. Reikia tik daugiau susipratimo ir vienybės.

Kituose šviesesniuose kraštuose yra mokami nuo galvos ir nuo žemės mokesčiai užlaikymui visų menkųjų, pavargėlių, našlaičių, nebegalinčių darbą dirbti žmonių. Reikalinga, kad ir Lietuvos žmonės, vyrijomis susirinkdami, nutartų kad ir mažiausį mokesčių tam tikslui mokėti; tuomet tasai nelaimingas elgetavimas (ubagavimas, kalėdojimas,) išnyktų ir tat iš-pat šaknių liktų išrautas.

Grįždamas prie Panevėžio Labdarybės Draugijos, dar kėletą žinių pridursiu; valgomųjų daiktų naturoje tiek paaukuota: rugių 89 pudai 29 svarai, miltų 45 pudai 16 sv., duonos 72 pudu 25 sv., mėsos apie 10 pudų, bulvių (ropučių) 463 pudai 16 svarų.

Be tų, kurie yra Draugijos namuose, Draugija kasdieną dar verda pietus ir valgydina daugiau ne 30 bėdnu, šelpia daugiau kaip 25 ypatas pinigais, vaistais (lėkarstomis), uždarbais ir k.

Gasparas Kisiliauskas net iš Amerikos tam tikslui atsiuntė 17 rublių; iš tų pinigų 15 rub. paskirta mokyklos įsteigimui.

Reikia vilties geros širdies žmonės neduosiant užgesti taip naudingam krikščioniškos meilės ir teisybės darbui.

Š.

*) Kanauminkas Chodoravičius, budamas užsiėmęs naujosios ašnyčios darbais, nuo tos pareigos dėl laiko trukumo atsisakė.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)

T a s a.

Nepriversk nėvieno varu, kad valgytu. Neužmiršk, juog nevisi valgiai visiems lygiai patinka. Toje pačioje šeimynoje vienas mėgsta rugštį, kitas saldumynus. Tai priguli nuo amžiaus, lyties ir mėgės. Žmogus negi gyvulus, kad butu galima pakišti jam po nosies ką sau prasimanius. Sakysime, sėdi prie stalo šeši žmonės ir valgo. Keturi gali gerėtis ir džiaugtis, kad pietai gardūs, e dviem gali visai nepakti. Kad keturiems skanu tat iš to neišeina, juog ir visiems šešiemis turi skanėti. Tuodu, kuriuodu nemėgsta, rasi, serga, rasi yra sotūs, e rasi tas valgis yra jiemdvim šleikštus. Jeigu tat juodu varu priverstumei valgyti, galėtumei susarginti be jokio reikalo.

Daktaras Gustavas Jegeris (Jäger) šiteip sako tame dalyke. „Yra kaikurių netikęs paprotis, spirti kitą, kad valgytu, ypač svečius ir vaikus. Čia klysta tankiausiai gimdytojai. Jiems regis, buk vaikas privalo suvalgyti viską, kas tik yra ant stalo. Jie ragina vaiką, žinoma, iš meilės, ale tokia meile yra kvaila ir įvaro kudikiui ligą. Tai dar gerai, kad vaiko pilvelis sukelia maišta ir išmeta par kurnoris atliekamą maistą laukan. E kad ne, tat visi vaikai sirgtu, motinos prikimšti“.

Kaslink vaikų reikia prisilaikyti šios praktikos. Niekados nespirti vaiko valgyti tokį valgį, kuris yra jam šleikštus. Ale visuomet pratinti jį išpalengva. Tai yra, neprigrusti jam pilną burną, bet davinėti po truputį.

Taigi, temėgina sau vaikas visų daiktų, kurie randas ant stalo, bet lai privalgo tik to, kas jam yra skanu.

Ale, rasi, pasakys tula šeimyninkė: Kas čia gali pritaikinti visiems, ypač kame yra skaitlinga šeimyna. Negi galima virti kiekvienam skyriumi. Aš ginčiju. Šeimyninkei bus nekanakoks nuovargis, jei jį pridės prie kiekvieno valgio: duonos, sviesto, vaisių kiaušinių ir pieno. Nors žmogus negali apsieiti viena duona ir vienais vaisiais, bet visgi yra tai maistas, kurį vaikai valgo labai noroms. Ir kasgi čia gospadinei par abalga, jeigu jį pakiš vaikui, nenorinčiam sriubos, skleinytelę pieno ir gabalėlį duonos!

Tokie priedai, kurie nereikalauja nei ypatingo virimo, nei kepimo, suteiks tik šeimynai sveikatą. E šeimynos sveikata privalo rupeti kiekvienai gospadinei. Dagi jį pati pelnys, pakišusi priedus, neberekės virti. Virsena ir kepsena—kaip tai visos moterys žino—ataima virejai apetitą teip, juog ši nebenori valgyti to ką pati yra virusi, ar kepusi.

Apetitas pragaišta dar tuomet, kuomet nors pati nevirė, ale tik prižiūrėjo virėją. Gospadinei kurkas yra gardžiau (skanian) valgyti svetur, sakysime, sve-

tyklėje, ar viešnėse. Žino tai kiekvienas daktaras, kaip šeimyninkės ypač—prastuolės—tankiai kenčia valgio nenoru. Tas nenoras paeina ne nuo ko kito, kaip tik nuo to, juog valgio kvapas, beverdant jį virtuvėje, užmušė jai apetitą. Taigi, jai reikėtu valgyti kitos virta, e ne savo.

Meilutis Skaitytojau! Aš ilgai užtrukau, bepaskodamas: Kuomet, kiek ir kaip reikia mums valgyti ir gerti, kad butume sveiki. Aiškinau apie tai plačiau dėlto, kad žmogaus sveikata yra ne juokai. Norėjau tau nurodyti, kaip tu turi maitintis, kad pasidarytumei sveikas ir liktumei visuomet sveikas. Kas yra pilvo klausimas pas pasaulio tautas, tas pats klausimas yra pas tavo pilvą vieną. Kuo labiau yra supainiotas mūsų gadynės gyvenimas, tuo uoliau privalome tyrinėti įstatymus medegos permainos. Aiškiau pasakius, privalome žinoti, kas mūsų kunui dera ir kas nedera, kaip jį apsaugoti nuo pragaišties.

Žinia, ką turime valgyti ir ką gerti, yra visos slapties raktas. Yra auklė naturališko gyvenimo ir gydymosi budo.

(toliaus bus)

PROCESIJA Į KALVARIJĄ.

„Eikite ir užžengsime ant kalno Viešpaties“.

Izaj II. 3.

Tais žodžiai pranašas Izaijošius ragino savuosius žmones į kelionę ant kalno, kame buvo pastatyta bažnyčia Viešpačiui Dievui. Tas šventas kalnas buvo tai Jeruzolimos miestas.

Ir mes, Žemaičiai, turime savo šventą kalną, išreiškiančią mūsų Išganytojaus kruviną kelionę: Yra tai Žemaičių Kalvarija, kame Švenčiausia Marija garsinga yra stebuklais. Gyvenime Marijos gražiausias žingsnis jos buvo tai kelione į kalnus—pas šv. Elzbietos. Iš Aplankymo Marijos namai Zakarijošiaus daug mylistų apturėjo: kudikelis Jonas tapo pašvėstas. Varginga kelione Marijos—tai darbas meiles, kurios reikėtu ne vienam pasimokinti.

Tam tikslui užmaniau vadovauti keleiviams į Kalvariją ant atlaidų Aplankymo Švenčiausios Marijos. Šita procesija prasidės iš **Budrių** bažnyčios ir atsibus šiokiu budu: Liepos 6 dienoje—ketverge nuo ryto 6 valandoje po mišių palaiminsiu susirinkusius iš artimesnių parakvių keleivius, pašvėzdamas pagal bažnyčios įvedimo jų lazdeles ir drabužius.

Po maldos dėl išprašymo sau laimingos kelionės, užgiedoję prie Motynos Švenčiausios giesmę, su kryžium ir vėliavomis keliausime į Kartenos bažnyčią, kame atvyksime ant 8 valandos. Čionai mus iškilmingai patiks kun. klebonas Stoška, įvedins į savo bažnyčią, atlaikys dėl mūsų šv. mišias, pasakys pamokslėlį ir palaimins tuos, kurie prisidės prie mūsų kompanijos. Po trumpo atilsio jau didesniame buryje keliausime į Šateikius, kame pribusime ant vakaro,

Cionai vietinis klebonas kun. Rynkevyčia mus priims į savo bažnyčią, kame atkalbėję vakarinius maldas, eisime ant nakvynės į nurodytas mums klebono vietas —vyrai sau, moteris skyrium.

Pėtnyčios rytą 6 valandoje po misių kun. Rynvyčia pašventins naujai prisijungusius keleivius iš aplinkinių parakvių ir palaimins mus ant tolesnes kelionės. Ginteliškio bažnyčioje busime apie 8 val. Apsistosime ant pusės valandos dėl pagarbinimo Švenčiausio Sakramento ir priėjimo naujų keleivių į savo procesiją. Pusiaukelije terp Gintėliskio ir Kalvarijos apsirinkę gražią vietą prie ežero apsistosime papietautų.

Į Kalvariją atvyksime pėtnyčios vakare ant mišparų. Meldžiau guodojamo Kalvarijos Klebono kun. Petrausko, idant teiktus mus patikti ir paskirti keletą sodžių artie miestelio dėl nakvynės mūsų visai kompanijai. Kalvarijoje išbusime dvi dieni: subatą ir nedėlią. Kalnus apvaikščiosiu su savo kompanija nedėlioje. Panedėlyje po pamokslui mūsų procesija iš Kalvarijos bažnyčios keliaus atgal į savo namus.

Norint dalivauti rengiamoje procesijoje į Kalvariją reikia užlaikyti šiuos patarimus:

1. Turėti gerą ir gryną intenciją,—ne dėl žingeidystės eiti su procesija, ale pasimelsti t. y. aprūpinti savo sąžinės reikalus, išpildyti padarytus apžadus, pagaliaus ir žemiškuose reikaluose pagalbos Marijos išprašyti. Visiems atbuti spavednę Kalvarijoje sunku bus, togidėl gerai padarytu keleiviai, idant savo bažnyčiose dieną pirm kelionės išpažintu savo kaltybes su gavimu daleidimo priimti šv. Komuniją Kalvarijos bažnyčioje.

2. Iš priežasties kelionės į šventą vietą neapleisti savo priedermės veikalų: esi tėvas, turi vaikus ir šeimyną,—dabok, kad, tau išėjus iš namų, neatsitiktų namie kas pikto;—esi motyna: mažų kudikėlių negali patikti be tikros priežiūros;—esi tarnas, tarnaitė: negali darbų pamesti ir savo duondaviui skriaudos daryti,—pasiklausk, ar gali tavę ukininkas paliusuoti nuo darbo ant keletos dienų;—turi namie ligonį: negali nuo jo atsitraukti; ant galo, kad ir butumei liuosas, bet esi menkos sveikatos, peščias nedaeisi nes kelionėje reiks pavargti: kaitra, dulkes, gal ir lietus, nakvynėje mažai vietos.

3. Keleiviai turi pasiimti užtektinai maisto, kad nereiktu prašynėti svetur. Delto, iš kiekvieno sodžiaus, kame susitaisys didesnis skaitlius keleivių, reikia susitarus išleisti paskui vieną vežimą dėl sukrovimo ryšelių su maistais.

4. Kaitroje negerti daug šalto vandens,—verčiaus pakenteti negu iš to ligą įgauti.

5. Keliaujant nelisti už akių, nelipti ant kulnų pirm einantiems, nemindžioti pievų ir užsėtų dirvų; kiekvienas burys prisijungias prie procesijos kelije turi stoti iš eilios į pastarąją vietą ir nesigrumti.

6. Kiekvienas burelis prisijungias prie kompa-

nijos turės savo pardėtinį dėl prievėsodos kelioneje ir nakvynėje.

7. Dėl tvarkos užlaikymo kelionėje priimu raitus vyrus, kurie turės kelią padaryti pravažiuojantiems, jų arklius priturtint, kad nesibaidytu.

8. Sadiečiams patariu nelėikyti gyvuolių, pririštų prie keio, nės, pasibaide nuo vėliavų, nusitraukia ir belakstant kaimynų dirvas su javais mindžioją.

9. Kas turės aukas dėl Kalvarijos bažnyčios, turi jas sudėti į rankas vadovo, kurs paduos vietiniam klebonui ir apgarsins, kiek priimta.

10. Esant kelionėje klausyti vadovo.

Užlaikant minėtus patarimus atbusime dievogarbingą kelionę vardan Jezaus. Arkaniolas Rapolas, kurs jaunam Tobiai telimoje kelionėje draugavo, apginė ir laimingai jį atgal į namus parvedė, tegul ir mūsų kelionės bus draugu ir apginėju. Tegul mus nuveda ir apgina ir draug su Mariją tegul nuo Dievo mums išprašo, idant laimingai nukeliautumime į Kalvariją, gerai tenai pasimelstumime ir su gausiomis mylistomis į namus savo laimingai pagrižtumime.

Vadovas kun. Pelicijonas Lialis iš Budrių.

Žinios iš Lietuvos

Pirmoji Žemaičiuose procesija į šventą vietą.

Pritariant savo žmonelį troškimui: viešai pagarbinti Dievą, išmelsti par. šv. Antaną laimingą išrisimą žemės klausimo, kurs ypač mūsų šalije supainiotas yra, nuvedžiau iškilmingą procesiją į **Kretingą** prie stebuklingo šv. Antano—12 dienoje birželio.

Nuo anksto jau pradėjo rinkties žmones į **Budrių** bažnyčią, nes buvo apgarsinta tolimesniems, kad iš tos vietos prasidės procesija. Po mišių pasiruošusiems keleiviams trumpai išaiškinau kelionės tikslą, atlaikiau atskančias į kelionę maldas ir su bažnytinėmis parėdomis, giedodami, varpams skambinant, iškeliauvome seni, jauni ir maži vaikeliai. Iš dvarų ir sodžių, procesijai praeinant, prisidėjo nauji keleiviai, garbingai sutinkant ir susivienijus giesmėms pritariant.

Raguviškių sodžiaus gyventojiai, ačiu jiems, užlipus mums ant kalno, patiko su duoną ir ištroškusius pavaišino grynu vandeneliu. Jakubavos klebonas kun. Butkevyčia, užmatęs procesiją, liepė varpais skambinti, iškilmingai su savo žmonėmis didžiame buryje sutikęs įvedė procesiją į savo bažnyčią—ir, padekavojant V. Dievui už suteiktas liuosesnius valandas tikėjimiškame išpažinime, atgiedojo hymną: „Tavę Dievė garbiname...“ Po puses valandos atilsio kun. Butkevyčia, atlaikęs maldas dėl savo parapijonų su pašventimu vandenim švėstu, palydėjo procesiją iki kryžiaus už miestelio, kame apsistojęs laimindams atsisveikino su procesija. Jakubavoj prisidėjo dar daugiaus brolijos sąnarių su vėliavomis ir liktarnė-

mis. Diena buvo graži—priešais vėjalis putė, tarsi šluostydamas keleivių prakaitą. Keleivių skaitlius kas kart dauginos, prisijungiant gyventojams iš pašalinių sodžių. Kompanija ant tiek buvo didelė, jog paskutinieji neb'galėdami užgirsti, ką priešakiniai giesta, savaimi giedojo kitas giesmes. Par visą kelionės laiką atgiedojomė litanijas: prie visų šventų, šv. Antano, Panelės Švenčiausios ir giesmes: Dievė gerybej'... O Dievė Tėve... Garbė ir šlovė... ir dvi giesmi prie šv. Antano.

Iš Kretingos miestelio išėjo patikti du buriu susirinkusiųjų ant atlaidų žmonių. Iš tolo išveizėjo tarsi du didžiausiu debesiu. Svetimtikiai ir svetimtaučiai regėdami iškilmingą eisina, daugiau kaip varstas ilgumo, nusistebėtinai gražios, atiduodami procesijai prigulinčią pagarbą. Galima buvo girdėti tuos žodžius: iš tiesų, tie žmonės į dangų keliauja!

Pribuvome į Kretingą. Už didžiųjų šventoriaus varstų, sutinka mus iškilmingai gerbtinas klioštoriaus gvardijonas kun. Petreikis su kun. Urbanu ir kun. Kavaliauskiu, kurs ant rytojaus atlaikė primiciją ir kiekvienam iš mūsų suteikė palaiminimą. Didžios Kretingos vėliavos pirmosios nusilinkdamos pasveikino mūsų procesiją. Vėliavų lingavimas—ta tyki šneka—iš abiejų pusių ne vienam pagriebė už širdį. Prabylo varpai ir visų pakelė atidę ant apeigos pasveikinimo atkeliavusiųjų su laukiančiais. Procesijos vadovas, pasveikinęs gvardijoną krikščionišku papročiu, išreiškė keleivių dvasiškus ir žemiškus reikalus, su kuriais pribuvo prie šv. Antano, ir prašė, idant teiktus pasimelsti už visus, ypač už tuos, kurie, palikę namus ir savuosius, ėjo 10, 12 ir daugiau mylių, jieškodami paguodos pas šv. Antaną. Kun. Gvargijonas, atsiliepdamas į minią keleivių prakilniais žodžiais pagirė jų tą darbą, išreiškė procesijų užduotį, pamokino, kaip keleiviai turi užsilaikyti par atlaidus ir namon grįžtant, idant Dievui butu garbė ir jiems patiems tikras džiaugsmas. Prakalba sujudino tikėjimiškus jausmus, visų dvasios pasikelims neapsakomas. Užstojo svarbi valanda—vienybė ir meilė visus apėmė. Su giesmė: „Prieš teip didį Sakramentą...“ procesija įžengė į bažnyčią ir neužilgo prasi-dėjo mišparai, kurius laikė kun. Kavaliauskis, pataraujant mokintiniams iš Petrapilio Dvasiškos Akademijos ir Seminarijos, atvykusiais ant primicijos savo draugo.

Ant rytojaus, po visam, atsisveikinus su šventąją vietą, procesija iškilmingai išėjo iš bažnyčios. Giedant litaniją prie Aniolų Sargų visi žmonės palydėjo keleivius už miestelio prie jubiliejinio Kryžiaus, kame vadovas atsisveikino su visais bureliais ir juos palaimino, linkėdamas laimingai namon pagrįžti.

Miestelije buvo tyku. Žmonės elgės labai gražiai. Procesija nusidavė ir ant visų gerą išpuđį parė.

Kun. Lialis iš Budrių.

☞ 20 liepos m. d. Kaune bus visuotinas šv. Kazimėro Draugijos sąnarių susirinkimas.

☞ Nedėlioje 9 liepos m. d. (o pagal naująjį kalendorių 22 d.) Belvederio dvare prie pat Sere-džiaus miestelio atsilaikys **lietuviškas vakaras**. Bus lošiamas „Užburtas Kunigaikštis“, išmokintas choras giedos lietuviškas dainas, bus deklamacijos. Puikiausiam Belvedero sodne nuo 5 valandos po pietų grieš muzikos orkėstra. Spektaklio pradžia 8 valandoje vakare. Bilietų kaina nuo 5 rub. iki 30 kap.—Pelnas iš spektaklio pavedama muryjamai Seredžiaus bažnyčiai.

☞ 30 birželio d. Šventmuižėje (Ilukstos pav. Kuršo gub. mirė a.a. kun. Juozapas Paškevyčius.

Oro verpetas (arba viesulas) Krakų padangėje.

Šimet tankiai duodasi girdėti tai vienoje, tai kitoje vietoje apie didžias audras su smarkiais griausmais, skaudžiais ledais, net su gaisromis ir aukomis iš žmonių. Teip tat liudnai paminėtina yra penkiolikta šio birželio diena Krakų padangėje. Nuo angsto apie trečiąją valandą kilusi smarki audra sudegino dvarponio Z. kumietynę kartu su didele daržine ir tvartais po vienu stogu Antežerio kaimelėje, o Meiliškių kaimoje Grinkiškes parapijos per tą pačią audrą tapo užmušti vyriškas ir dvi moteriški. Praslinkus audrai, oras prasiblaivino, saulė gan aiškiai spindėjo, tikt gan smagiai putė vėjas iš vakarų ir gainiojo po mėlyną dangų audrinių debesėlių liekanas. Išmušus laikrodžiai (dziegoriui) dvi po pietų oras staigu tapo drumstinas, ukanotas, nesmagus, iš vakarų šalies kilo nepaprastas viesuolas arba oro verpetas, balzganos varsos su nusmailinta apačia, o praplaitinta tamsiai pilka viršune. Regimas buvo iš tolo ir darė slėginantį dušią išpuđi.....

Prisižiurėkime dabar to verpeto darbams. Jo pradžia žmonės nurado Lelių Betygalos parap. dvare p. M., čia sugriovė didžią daržinę, toliaus ant Krakų parap. rubežiaus sunaikino apie ketvertą dešimtinių jau gan praretintos dvarponio Z. girios, šią pus kurios sugriovęs dvi jo-pat kumetini, užpuolo ant skindeliais dengto plytynčios pečiaus kurio stogą nuplėšęs ir pakeles aukštyn, trenkė į ten-pat stovinčią plytoms džiovinči gan ilgą ir tvirtai pastatytą pastogę, kurią iki pamatų išgriovęs, šiaudus nuo stogo kartu su skindeliais nuo pečiaus nunešė už varsto į minėtąją augščiaus Antežerių kaimelę, kur daug nuostolio padare: pripainiojęs atneštus nuo plytynčios pastogės šiaudus į tankias gražaus ukiško sodnelio šakas sveikų ir diktų dar nors senų jau medžių, kurius visus nuolatai mirtinai paguldė ant žemės, tai išrovęs su šaknimis, tai nulaužęs sulyg žemės. Tam visnaikinančiam gaivalui pasipriešino stovinti tikt aprašytame sodnelyje klėtis, pilna jaujoje kultų javų; užtat viesulas, tarsi, atmonydamas už klėtį nugriovė pusę stogo gričios ir kamina, mėšą, pakabintą ant užliū

išblaškė po lauką; pastebėtinas vienok daiktas, jog dviejų gretai gyvenančių kaimynų giminaičių V. V. mediniai kryžiai paliko nepalytėtai, nors griudamas nuo verpeto liepos medis, ties kryžiais stovejęs, sudaužė į šmotus visą sekančiojo kaimyno V. stogą, išmuše iš vietos priemenies (pringio) sienas, nuverte kamyną ir išdaužė visus langus; to pat ukininko apituščią klėtį nustumė nuo pamatinių akmenų ant sieksnio ir apiplėšęs stogą, puolo ant tolimesniojo kaimyno senos klėties, kurios rąstus išblaškė į visas puses, o gričios nuvertė stogą, lubas iš vietos išjudino, moterį to kaimyno labai sužeidė klėties rąstas bekrisdamas; ant galo tapo dar nuversti dvi minėjamo čia dvarponio Z. kumetini; tokiu budu Antezeryje verpetas padarė baisų išnaikinimo vaidalą: nuplėšęs arba apardęs visus stogus, apgriovęs trobas, išnaikinęs vaisinius ir kitus medžius, pridraikęs šiaudų, primėtęs visur sukapotų malkų ir žabų, užgavęs į pakaušį vieną vyrišką A. V., pažeidęs moterišką A. M. ir tat vis per trumpos minutės laiką, nudumė toliaus į rytus, painiodamas į visas puses ir blaškydamas smarkiai javus; pagriebė dar papuolusius pakelyje nupiautus vikius, kurių apie dviliką vežimų sugrudo į Plinkaigalės ežerėlį, o Milvidų kaimoje ukininko R-ko išmušė dvidešimts tris jaunos žąsyčius ir tris senas žąsis, toliaus-gi švilpdamas ir uždamas verpetas pradėjo aiškiai kilti augštin, ir pridraikęs pakelyje šiaudų dar apie aštuonetą varstų nešinos ore, o paskui pavirto į baisiai juodą debesį ir palytėdamas Baisogalos parap. kraštą linkon Pacunėlių išmušė ledais javus, o nusidanginęs ant Krakinavas miestelio Panevėžio pavite, išmušė apie septynius šimtus ručių arba stiklų languose, ir skaudžiai supliekė arklius ant mugės tą dieną susirinkusiųjų sodiečių pakeldamas tokį miestelyje sumišimą, kokio niekas nebuvo matęs.

K. J. V.

Žinios iš visos Rusijos D U M A.

Dumos posėdis 23 birželio.

Karės ministeris duoda žinią Dumai, užklausimai dėl mirties nusprendimų esą perduoti Ministerių Tarybos pirmasėdžiui.

Tęsiasi bylos apie Balstogės žudynes. At. profesorius *Šcepkis* skaito Dumai sustatytą pranešimą, nurodydamas, kad policistai šaudė dėl iššaukimo žudynių, gubernatorius nors žinojęs busiant žudynes, tečiaus neatvykęs laiku Balstogėn, o paskiau atvykęs jau žudynėms prasidėjus, bet nieko neveikęs žudynėms sustabdyti; — policija ir kariumenė nestabdžiusi žudynių, bet tik prisidėjusi prie jų. Tokia tvarka tik Turkijoje beesanti.

At. *Jakobson* prirodinėjo, valdyba tyčia parengusi Balstogės žudynės, idant kraujuose nuskandinti revoliuciją, tai yra: kad žmonės savų nelaimių priežastį regėtu ne blogoje valstybės tvarkoje, bet nekuriuose gyventojų kuopose.

Toliaus svarstyta apie pašalpą badaujančioms guber-

nijoms. 20 birželio vidaus dalykų ir finansų ministariai padavė dumai projektą apie paskyrimą 50 milijonų tai pašalpai, užtraukiant tam tikslui paskolą (kreditą).

At. kunigaikštis *Lcov* sako: „Javų neužderėjimas ir badavimas Rusijoje yra paprastoji apraiška. Dvidešimtame amžiuje, tai yra per 6 metus, mes pergyvenom 3 badavimus, o dabar prieš akis stovi ketvirtasis daug baisnis. Pagal ministerijos surinktų žinių, bado ištikta 27 gubernijos, o pagal mūsų žinias—28. Tame skaitliuje yra 127 pavietai, kurių 117 badauja per neužderėjimą, iš kurių 88 pavietuose neužderėjimas atsikartojo... Ministerijos išrokuota badaujantiems sušelpiti reikšią 100 milijonų rublių, ir dar neužteks... Pinigai atsirastų... Tik visa nelaimė tame, kad valdybai žmonės neužsitiki, o viena valdyba be vietinės organizacijos neįstengs kaip reikiant atlikti pašalpos veikalą... At. *Hercenštein* atmeta paskolą badaujančiųjų pašalpai, pataria sumažinti Valstijos išlaidas ir iš tų atliekamų sumų šelpiti badaujančius. Tamtikra komisija peržiūrėnsi šį ministerijos projektą, įneša sekančias permainas punkte 1: asignuoti nepaprastu viršsąskaitiniu kreditu sulyg 1906 metų išdėstymą 15 milijonų rublių sėkloms ir maistui dėl liepos mėnesio, pavedus finansų ministeriui šelpiti paskolintinai—pagal reikalą—bendrą Imperijos maistinį kapitalą. Vieton 2 punkto: Reikalingą sumą imti iš sutausotų pinigų (sbereženij), atliekamų nuo sąskaitos 1906 m.—Projekto papildymui: pavesti finansų ministeriui: a) peržiūrėti išlaidų sąskaitą 1906 m. dėl sumažinimo išlaidų ir b) dėl tolesnių išlaidų maisto reikalams kaskart kreipties į Dumą ir, ant galo, smulkmenišką atskaitą apie tatai, ant ko bus išleista tie 15 milijonų, pristatyti Dumai neveliaus, kaip per mėnesį nuo pabaigos operacijos.

Finansų ministeris, atsakydamas, paaiškina, 15 milijonų esą permaža, nes dar ne visos žinios surinktos apie badaujančius.

Kunigas *Trasunas* sakė. Badas atsitinka kasmetai. Jieškokime versmių, iš kur išteka badas. Viena iš tokių versmių yra monopolis. Reikia panaikinti (iškasavoti) monopolį.

Pagaliaus, Duma įstatymą apie šelpimo badaujančių projektą priėmė su komisijos pataisymais, kaip augščiaus pasakyta.

Dumos posėdis 26 birželio.

Pačioje posėdžio pradžioje Dumos pirmsėdis paaiškina, jog Teismo ministeris esąs pasiruošęs duoti atsakymą ant šešių Dumos užklausimų, o Vidurinių Veikalų ministeris galys atsakyti ant trijų dešimtų tokių užklausimų. Dumos pirmsėdis pataria, busiant patogiaus paskyrus vieną dieną duokim' petnyčią atsakymam klausyti. Duma sutinka.

Karės ministeris praneša, jog visi užklausimai dėl smerčiu nubaudimų esą nusiųsti ministrų pirmininkui. Ant vieno užklausimo karės ministeris negalys dar duoti atsakymo, dėlto kad dabar tas atsitikimas esąs tirinėjamas. O ant kito tokio-pat užklausimo ministeris visiškai neduosys atsakymo, dėlto kad Duma turinti tikt teisę duoti užklausimus kas link neteisingų Valdžios apsėjimų. Iš priežasties to paaiškiniimo jau buvo bekilstą Dumoje žingeidus svarstymai, bet kaikiuriems atstovams patarus, tie svarstymai tapo atidėti lig jų atspaudinimo.

Atstovui Petrunkevychiui patariant Duma nutarė pradėti posėdžius antroje valandoje po dvilikei, o baigti septintoje, toliausiai aštuntoje. Tokia permaina esanti reikalinga, kad komisijoms duoti laiką darbuoties.

Toliaus Duma priima redakcinės komisijos sumanyimą (projektą), kad paskirti 15 milijonų rublių žmonių pašalpai, kuriems pernai neužderėjo javai.

Po to Duma perduoda komisijai kilusį klausimą, kad

padauginti sąnarių skaitlių agrariškoje komisijoje.

Paskiaus Duma nutaria duoti užklausimus, dėl atsitikimų miestelyje Murome, kame policija mušusi žmonės be jokio reikalo; antrą užklausimą, dėlko gelžinkelių tarnai buvę paliuosoti nuo tarnystės, kad siekio mėnesyje praejusį mėną prigulėję tikt prie streiko.

Duma išrenka komisiją kuri turi išdirbti įstatymų projektų apie susirinkimus.

Prisideda svarstymai atsitikimų Baltstogėje.

At. *Pustoškinas* su visais išgaliais apsakė, kaip laikę skerdynių Baltstogėje oficėris savo ranka nušavęs kažikokią moteriškę. Apie tą atsitikimą mažiausios žinios nesą valdiškame pranešime.

Vilniaus Vyskupas Roppas sako, jog be abejonės skerdynės Baltstogėje buvusios iš angsto rengiamos ir iš angsto nuspręstos, bet jis atsisakęs nuo tos mislios, kad tame dalyke butu kalti augštesnieji valdininkai, general-gubernatorius ir gubernatorius. Kalti esą skerdynių ir patįs žydai, kurių organizacija taip esanti gera jog galinti buti pavyzdžiu kitiems žmonėms, bet ta organizacija savo pasielgimu erzinti žmones; teip Vilniuje žydų pastatyti sargai šaudę į tuos, kurie jų nenorėję klausyti. Vietiniai gyventojai lietuviai, baltgudžiai ir lenkai nors neapkenčią žydų, bet vis-gi šiaip taip sugyveną su jais. Graičiausiai galima esą suerzinti prieš žydus kareivius, policiją ir sentikius.

Baigdamas bylą Vyskupas Roppas pasakė, jog skerdynės busiančios patoliai, pakoliai augštesnei valdžiai nurodant, busią siunčiami į šį kraštą tokie žmones, kurie su šiuo kraštu nieko bendro neturi; vienas iš Ufes, kitas iš Orlo, trečias iš Tobolsko. Šį kraštą gali valdyti tokie žmonės, kurie jo reikalus žiną.

Ilgas ir karštas bylas pasakė prieš tokias skerdynes kaip Baltstogėje, žydų atstovai Vinaveris ir Levinas.

Posėdžiui baigianties Duma nutarė duoti ministeriams užklausimą kas link pasielgimo genera!-gubernatoriaus Meller-Zakomelskio ant Sibirijos gelžinkelio.

Dumos posėdis 27 birželio.

Pagal vakarykščio nutarimo šis posėdis prasidėjo kiek vėliaus nes pusėj trečios valandos, o buvo nutarta lygiai antroje.

Dumos pirmsėdis skaita ant jo vardo atsiųstą paaiškinimą nuo ministrų pirmininko, kuriame ministrų pirmininkas praneša, kad jam atsiuntęs karės ministeris Dumos užklausimus kas link smerčiu nubaudimų 12-toje dienoje 23 ir 24-toje gegužės mėnesio ir 5, 7, 12 ir 16-toje dienoje birželio. Tris pirmieji užklausimai esą tokie-pat kaip ir pirmiaus jau paduoti, dėlto ir skirumo atsakymo negali buti. Atsakymai busią atspausti ir padalyti Dumos sąnariams.

Po to Duma nutarė atspausdinti 150 tukstančių ekzemplierių Dumos atskaitų ir išsiuntineti jos visoms žemesnėms įstaigoms Rosijoje, visiems parlamentams užrubežyje ir visiems Rosijos pasiuntiniams prie svetimų valstybių.

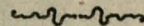
Galeckis sako jog tų Dumos atskaitų esą neverta siuntineti tokioms įstaigoms, kurios pačios galinčios lengviai jas gauti, Duma turinti rupinties, kad tokias Dumos atskaitas gautu valstiečiai.

Po to prasideda Baltstogės atsitikimų svarstymai. Ilgiausią bylą sakė at. *Mosonius*. Jis pats nuvargė besakydamas ir kitus nuvargino, o sakė labai palengvu, daugumas atstovų išvaikščiojo. Po jo kalbėjo dar Poniatauskis ir pačios Baltstogės atstovas Ostrogorskis.

Ilgą bylą pasakė naujai atvykęs Dumon Sibirijos atstovas Nikolajevskis. Jis peikė pasielgimą generolo Meller-Zakomelskio, apie kurį tapo paduotas ministrams užklausimas, ar jis paduotas jau teisman?

Po to Duma nutarė duoti dar septynis užklausimus,

iš kurių svarbiausieji yra šitie: 1) kad Gričkio kamoje Podolijos gubernijoje dragunai sumušę žmones. 2) Kad Pečoros kaimoje žemsargiai užmušę dvidešimt mergaičių ir tt. Septintoje valandoje posėdis tapo užbaigtas.

UKĖS DALYKAI.

Kiaulių rožė (kitur vadina tą ligą raudonąja)*).

Ta liga yra limpanti ir užsikrečia nuo įpatingų mikrobojų. Nuostolį labai didelį padaro, kur ta bjauri liga aplanko; nuo 50 iki 90 krinta kiaulių ant šimto susirgusių. Jaunos nuo 3 iki 12 mėnesių kiaules daugiau palinkusios yra ant užsikrėtimo ta liga. Toliau, ne visos veislės yra lygei palinkusios ant sirgimo ta liga. Teip, ant paveikslu imant, veislės angliškos „Linkoln“ ir „Suffolki“ kuodaugiausiai palinkusios yra ant užsikrėtimo ta liga. Daug mažiau tėra palinkusios prie sirgimo ta liga „jorkširai“ ir su jais maišytos veislės, dar mažiau turi palinkimo prie tos ligos paprastosios valstiečių kiauulės. Visiškai nekimba ta liga prancuzų veisles kiauulėms vadinamoms „perigurdin“. Ta liga tankiausiai viešpatauja vasaros laikė; ji platinasi par užsikrėtimą ėdant joms išmatas ar kokius nors negyvus kunus. Tankiausei liga kila nuo:

1) Kiaulienos užkrėtos rožė, kad gauna užėsti gyvosios; 2) Šėrimo paplavoms, iš virtuvės atlaikoms ir nuo kiauulienos mėsos atmatoms.

3) Parstovinėjimo kiauulių tose vietose, kur buvo pirmiau sergančios kiauulės.

4) Drabužių užkrėstų ta liga, pirmiau vaikščiojus prie sergančių kiauulių.

5) Ėdimo užkrėstu, rožė padvėsusių pelių, žiurkių ir kitu gyvių.

Liga apsiereiskia staigiai (umai). Kiaulės lenda į svyną, knisas į šiaudus (gulyklą); mažai beėda, arba ir visiškai liaunasi ėdusios, atsiranda palinkimės prie vėmimo, dideli virpuliai (drebėjimai), karštis pasikela iki 43° C., Šlaunėse (šinkose), apie pažastis, pečiomentes atsiranda raumenų virpuliai; silpnumas kas kart vis didinas, ant galo ligos pareina į visišką nevaldymą pasturgalio.

Viduriai iš pradžios užturėti, o paskui palaidi. Blakstienų plėvė tamsei paraudonuoja ir truputį papunta. Tankiausei antrą dieną, o kartais ir pirmą dieną atsiranda žemosios krutinės dalįse, ant pilvo, šonų pasnukyje ir pažastise šviesei, o paskui tamsei raudonos toliau ir mėsavai raudonos pėtmės, kurios susilieja į dideles, nelyges, tamses raudonimes; tos raudonimės ne skaudžios, kartais atsiranda apie gerklę ir krutinę paputimai, ant galo alsavimas (duk savimas) tankus pasidaro; papunta patįs plaučiai, slydines plėvės pamėlinuoja, karštis staigu sumažėja (iki 37°) ir galas ateina po dviejų, ar trijų dienų ligos; kartais užsitęsia; ligai užsitęsus iki 8—12 dienų, kartais net iki 70 dienų, nukrinta šeriai, papunta nariai, ligonis vis guli; vidurius paleidžia, visiškai nusilpnėja ir ant galo nunyksta. Gyvoliui kritus parsitikrinimui ar ta liga sirgo, kad žinoti ką su likusiomis kiauulėmis daryti, reikia perskrosti ir pažiūrėti. Nuo rožės kritusio gyvulio grobų (žarnų) slydines plėvės (užvis laibųjų žarnų) paraudusios, o kur ne-kur ir pėtmikės kruvinas; kepenos paputusios, kraujo pilnos, o kartais suvisu kepenas sušliukusios, gelsvos; blužnis didele, pilna kraujo ir pavytusi, gležni; inkstai padidėję, gelsvai rausvi. viršus, kur-ne-kur krauju pasruvęs. Pakailinęs gislos tamsaus kraujo pilnos. Smagenų plėves krauju pasruvusios.

Parspėjimai. Jeigu viešpatauja apygardoje kiauulių

*) Išverčiau iš knygos. parodęs veterin. P. Mockui.

rožė, savo kiaulių ne suleisti su svetimomis, ne pirkti iš tos apygardos kiaulių, o atsitikus nupirkti atskirai laikyti, kur yra gyvulių gydytojas užprašyti, kad iškėpytu kiaules nuo rožės. Skėpai gerai prisiima jaunoms nuo 2 iki 4 mėnesių kiaulėms. Pasaugojus, kad jau kurs kiaulis pradeda sergaliuoti tuojau atskirti nuo kitų kiaulių, lygei atskirti ir tas, kurių karštis prieina iki 40 gradų. Sveikas kiaules tuojau iškėpyti rožės nuodais, (kurius paprastai ima iš iškėpytų krolikių su rožės nuodais).

Abejotinai užkrėstas kiaules reikia atskirti ir nuo sveikų ir nuo sergančių. Sergančių gyvulių nesuleisti su sveikaisiais; sergantiems paskirti atskirus indus. Kritusius gyvulus kasti gilei nuošalioje vietoje, įmetus negyvų užpilti su negesytais kalkiais (vapna). Ligai parejus, kiaulininkus gerai išvalyti: mėšlus išvešti ir sudeginti, o sienas, pamatus, lubas, aslą išlaistyti, ištepti su kalkiais, arba sėrine rugštimi imant pusę butelio ant vėdro vandens. Pigesnius indus sudeginti, o didesnius ir brangesnius ištrinti, išvalyti su verdančiu šarma ir perplauti su karboliniu vandeniu (5%) ir išdžiovinti. Kiaulės laikomos šviesiuose, sausuose, grynuose, šiltuose kiaulininkuose, ne teip greitai susergera įvairiomis ligomis. Kiaulių rožė nekimba: žmonėms, arkliams, asilams, galvijams, avims, ožkoms, šunims, katėms, jurės kiaulikėms, vištoms, antims, žąsims.

Ta rožė kimba kralikams, baltoms pelėms, žiurkėms ir balandėms; su pagalba tų gyvulių ta liga platinas. Kiaulinės rožės gaivalai nyksta, dvesia nuo karščio viršiau 46° ir žemiau 8° (gradusų), todėl žiemos laike mėšlą išvežus ant dirvos ir išsklaidžius nebereikia deginti, lygei ir kitus užkrėstus daiktus šaltis padaro nebepaopjngais. Kas nenorėtu deginti mėšlo, mažai teturėdams to, tam patarčiau teip padaryti: iškasti kur nuošalei duobę, į tą duobę dėti eilėms mėšlą su žeme nestoromis eilikėmis, geistinu daiktu butu, kad ant kiekvienos eilės užbarstytu negesytu kalkių, o jei kalkių ant kiekvienos eiles ne butu, tai jau ant viršaus reikia gerai kalkių užpilti.

Tokią duobę aptverti, kad ne pricitu kiaulės nei par kelis sieksnius. Vėlai rudenį, kaip jau uždaros kiaulės, tą mėšlą galima išvešti ant dirvų ir iškreikti arba jeigu dar ne pašalusi ir aparti; tokiu budu išsisaugosi nuo užkrėtimo ir mėšlas ne nueis ant nieko.

Rožinei mikrobai ne lakioja oru, užsikrečiama tiktai gavus įesti arba kad į sužeistą vietą pakliuana tie mikrobai.

Gydymas. Naudingai vartojas šaltos vanos, šalto vandens pyliojimai ant lignonio, trynimai, odos (skuros) erziniimai, šaltos levatyvos, davimas ledų šmočiukų, davimas ant vėmimo vertančių vaistų; davimai kalomelio, kumparo; kinos ir štinkspirito (amoniac.) tinkturos.

Receptai į aptėką.

I.

Rp. Pulv. Rad. Veratri albi 0,36
Tart. Stibiati 0,12
Mellis crudi q. s. ut. f. bolus.
D. S. Ant vėmimo kiaulėms.

II.

Rp. Solut arsen Fowleri 100,0
D. S. Duoti po dešimtį lašų keturis ar šešis sykius ant dienos su miltais ir su vandeniu padirbus gniužį (gumulki).

III.

Rp. Camph. tritae 30,0
Aether. crudi 180,0
Pulv. Rad. Alth. Mucilag. gummi arab. q. s. ut f. m. pill. e qua fac. pill. № 50.
D. S. 1—2 pigulkas 3 sykius ant dienos kiaulei nuo rožės.

Redaktorius Pralotas A. Karosas.

Daktaro A. Jagdhold'o

Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiaurai peržiurėjimas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių kuno dalių ir jų ligų: krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kaulų gedimo ir perlužimo. Atradimas užsilikusiu kunę pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulku, adatų ir k. p. Gydymas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių ligų esančių pavirš kuno, kaip antai: vėžio, niežų, skaudulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRJKOS** pagalba gydymas reumatizmo, nervų, apmirimo kuno dalių ir k. p. **Liepojuje**. Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25--12

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus**, Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25—12

VARGONŲ FABRIKA

Jono Garalevyčiaus

perkelta ant Porto gatvės į nuosavus namus; žymiai padidino veikalą; priima užsakymus kas link statymo naujų ir taisymo senų vargonų.—Adr.: Kaunas. Portova, nuosavi n.

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ

Cecilijos Baranauskytės

Kaunę. Viešasis (paradny) placas. Fišero namai.

DANTŲ GYDYTOJA

Janulaitytė-Biliunienė,

tamtikrus mokslus išėjusi Charkove ir paskiaus Berlyne, pagydo gendančius ir skaudančius dantis, o kiaurus užlipdo labai stipriomis plombomis, teip jūog paskui per ilgą laiką dar galima drąsiai kietus valgius kramtyti ir nebejausti dantų skaudėjimo. Traukia dantis be sopėjimo. Gydykla Kaune, Naujoje gatvėje, Virovyčiaus namuose (№ 9). 10 9